

ČESKÁ REPUBLIKA

OPIS

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Českých Budějovicích rozhodl samosoudcem
JUDr. Pavlem Pavlátkou v hlavním líčení konaném dne 29. října
1999 v Českých Budějovicích, t a k t o :

Obžalovaný

Jiří P E Š E K

nar. [REDAKCE] 1942, [REDAKCE] Lišov, okres České Budějovice, důchodce, dříve
pracovník Krajské správy SNB, odbor vyšetřování StB, České
Budějovice, trvale bytem Lišov, [REDAKCE], okres České
Budějovice, t. č. v místě svého trvalého bydliště,

se podle § 226 písm. c) tr. řádu zprošťuje obžaloby pro
skutek spočívající v tom, že

jako starší vyšetřovatel Krajské správy SNB, odboru vyšetřování
StB v Českých Budějovicích, činný spolu s vyšetřovatelem StB mjr.
Havlem v trestní věci proti obv. Jiřímu Gansovi, nar. 16.11.1928,
závažným způsobem porušoval ustanovení trestního řádu tím, že

- ačkoli byl obv. Gans po svém zadržení dne 6.7.1976 vzat dne
9.7.1976 do vazby, nerespektoval ustanovení o nutné obhajobě ve
smyslu § 36 odst. 1 písm. a) tr. ř. a od 2.8.1976 též podle § 36
odst. 3 tr. ř., neboť obviněného opakovaně vyslýchal ve dnech
22.7., 23.7., 26.7., 29.7., 2.8., 3.8. a 4.8.1976, aniž by mu byl
obhájce ustanoven a po jeho ustanovení dne 5.8.1976 ve výsleších
obviněného pokračoval ve dnech 9.8., 12.8., 16.8., 18.8., 1.9. a
2.9.1976 bez toho, aby obhájce o těchto úkonech řádně a včas
vyrozuměl,

- ve dnech 22.7.1976 až 29.7.1976 nejméně ve čtyřech případech v
rozporu s ust. § 91 a násl. trestního řádu opakovaně vyslýchal
obv. Ganse ke skutečnostem, které se netýkaly skutkových
okolností trestného činu hanobení státu světové socialistické
soustavy a jeho představitele podle § 104 trestního zákona, pro

který mu bylo dne 8.7.1976 vzneseno obvinění, ale výsledky byly zaměřeny výhradně k trestnému činu vyzvědačství podle § 105 trestního zákona,

kterým se měl dopustit trestného činu porušování pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) tr. zák.

n e b o ě nebylo prokázáno, že tento skutek spáchal obžalovaný.

O d ů v o d n ě n í

Zdejšímu soudu byla postoupena obžaloba na Jiřího Peška, nar. 24.4.1942, která mu klade za vinu spáchání výše popsaného jednání, jímž se měl dopustit trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) tr. zák..

Podnětem pro zahájení trestního stíhání obžalovaného Jiřího Peška byl přípis Jiřího Perníka ze dne 29.12.1993, jímž bývalé Generální prokuratura v Praze, podal trestní oznámení na celkem 42 osob, především na pracovníky KS SNB, odbor vyšetřování StB, České Budějovice, pracovníky Správy vyšetřování StB v Praze, pracovníky Krajské prokuratury v Českých Budějovicích, pracovníky Vyšší vojenské prokuratury v Příbrami, pracovníky Generální prokuratury, pracovníky Federálního ministerstva vnitra a dále pracovníky Vyššího vojenského soudu v Příbrami a Nejvyššího soudu ČSFR - vojenského kolegia, a to pro trestný čin zneužívání pravomocí veřejného činitele, v souvislosti s trestní věcí Jiřího Ganse, nar. 16.11.1928.

Trestnímu stíhání Jiřího Ganse předcházelo jeho vytěžení formou zápisu o výpovědi, který provedl vyhledavatel por. Ludvík Král, příslušník KS SNB, Správy StB, České Budějovice, dne 5.7.1976, kde byl Jiří Gans mj. poučen také o tom, že vysvětlení může odeprít, jestliže by jím způsobem nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým. Přes toto poučení Jiří Gans velmi podrobně popisuje své a rodinné poměry a zejména pak své zájmy, kdy asi v roce 1964 nebo 1965 měl založit "Klub přátel hudby USA", kdy detailně popisuje činnost tohoto klubu, osoby, které se jeho činnosti zúčastňovaly, způsob jakým byly získávány hudební nahrávky, gramofonové desky, časopisy apod.. Při podání vysvětlení se Jiří Gans sám zmiňuje o tom, za jakých okolností se seznámil s americkým kulturním atašé Robertem Warnerem a jaké byly jejich další kontakty, taktéž se zmiňuje o tom, že Warnerovi přislíbil, že jej bude informovat ve vojenské oblasti o přesunech vojenské techniky, o náladách mezi vojáky, zda a s kým se konkrétně s osob z řad ČSLA seznámil apod., ve vnitropolitické oblasti měl sledovat, zda v Českých Budějovicích nedochází k nějakým demonstracím, jakého jsou druhu apod.. Předmětné

vysvětlení Jiřího Ganse je zaznamenáno na 16-ti stranách zápisu o výpovědi. Dne 6.7.1976 byl Jiří Gans stejným vyhledavatelem, opět formou zápisu o výpovědi, vytěžen k tomu, jakým způsobem získával informace vojenského charakteru, kdy se mj. také vyjádřil, se kterými osobami je v kontaktu, kde v závěru uvedl, že své činnosti lituje a pokud mu bude umožněno, aby svoji činnost napravil, udělá vše pro to.

Jiřímu Gansovi bylo dne 8.7.1976 vzneseno obvinění pro trestný čin hanobení státu světové socialistické soustavy a jeho představitele podle § 104 tr. zák., přičemž dne 6.7.1976 byl jako podezřelý zadržen a po vznesení obvinění byl vzat do vazby. Vyšetřování Jiřího Ganse prováděli vyšetřovatelé StB mjr. Miroslav Havel a npor. Jiří Pešek. Vzetím Jiřího Ganse do vazby zanikl současně důvod nutné obhajoby ve smyslu § 36 odst. 1 písm. a) tr. ř., při prvním výslechu dne 8.7.1976 byl Jiří Gans upozorněn na nutnost zastupování obhájcem a na možnost zvolit si ho, tehdy J. Gans požádal, aby ho obhajoval jeho švagr, advokát z Děčína JUDr. Oldřich Štefl. Jiří Gans se taktéž výslovně vzdal práva stížnosti proti usnesení o trestním stíhání, kdy výslovně prohlásil, že si stížnost nepodává, neboť je pravdou, že se trestného činu hanobení státu světové socialistické soustavy a jeho představitele dopustil, jak o tom v protokole vypovídá.

Ve výpovědi obviněného Jiřího Ganse bylo pokračováno dne 20.10.1976, kdy na vyzvání, aby vypovídal o své trestné činnosti uvedl, že v daném směru s ním již byly pořizeny zápisy o výpovědi, kdy byl řádně poučen, pokud jde o jeho celkovou trestnou činnost, o této právě v těchto zápisech ve výpovědi pravdivě vypovídal, proto se na tyto zápisy o výpovědi odvolal, jako na pravdivé a správné, přesto by chtěl alespoň v kostce vypovědět podstatu trestné činnosti, které se dopustil, poté na osmi stranách se vyjadřuje ke své činnosti a k charakteru kontaktů s pracovníkem amerického velvyslanectví. Při pokračování ve výslechu Jiřího Ganse dne 28.7.1976 mu bylo sděleno, že stejného dne došla odpověď JUDr. Oldřicha Štefla, že jeho obhajobu nemůže převzít, poté Jiří Gans požádal, aby mu byl obhájce ustanoven. Dne 2.8.1976 bylo Jiřímu Gansovi předáno usnesení o jeho stíhání pro trestný čin vyzvědačství podle § 105 odst. 1 tr. zák., k tomu uvedl, že si je vědom, že skutečně na základě výpovědí, které již učinil a které jsou pravdivé, že se trestného činu, který vyšetřovatel posuzuje jako trestný čin vyzvědačství podle § 105 odst. 1 tr. zák. dopustil, nemá proti tomuto usnesení žádné připomínky a také si stížnost proti tomuto usnesení nepodává.

Jiří Gans byl vyšetřovateli StB vyslechnut celkem 29x, přičemž jeho první výpověď z 8.7.1976 a poté výpovědi ze dne 9.8., 12.8., 16.8. a 18.8.1976, podepsal samostatně vyšetřovatel Pešek, výpovědi Jiřího Ganse ze dne 22.7., 23.7., 26.7., 19.7., 2.8., 3.8., 4.8., 1.9. a 2.9.1976, jsou podepsány vyšetřovateli Havlem a Peškem, výpovědi Jiřího Ganse ze dne 27.7., 28.7.,

16.9., 20.9., 21.9. a 23.9.1976 podepsal vyšetřovatel Havel. Další výpovědi Jiřího Ganse ze dne 5.10., 15.10., 21.10., 26.10., 2.11., 4.11., 12.11., 15.11., 2.12.1976, podepsal vyšetřovatel Tita. Vedle toho byl Jiří Gans krátce vyslechnut také dne 9.7.1976 prokurátorem Krajské prokuratury České Budějovice JUDr. Pavlem Pilným v souvislosti s rozhodováním o jeho vzetí do vazby.

Pokud jde o zajištění obhajoby Jiřího Ganse, ten na počátku trestního řízení požádal, aby jej jako obhájce zastupoval JUDr. Oldřich Štefl, kterému vyšetřovatel Pešek dne 14.7.1976 zaslal žádost o převzetí obhajoby. Přípisem ze dne 26.7.1976 však JUDr. Oldřich Štefl sděluje, že obhajobu Jiřího Ganse nemůže převzít. Dne 2.8.1976 vyšetřovatel Pešek žádá Krajské sdružení advokátů České Budějovice o ustanovení obhájce, obhájcem Jiřího Ganse je dne 5.8.1976 ustanoven JUDr. Josef Krupauer. Dne 17.9.1976 zařizuje vyšetřovatel Havel převzetí obhajoby JUDr. Karlem Šimkem s ohledem na změnu právní kvalifikace jednání obviněného Ganse, stejného dne Jiří Gans podepsal JUDr. Karlu Šimkovi plnou moc. Z úředního záznamu ze 17.9.1976 mj. vyplývá, že JUDr. Karel Šimek požádal, aby byl předem upozorněn o konání výslechu obviněného Ganse. Skutečností je, že z protokolů o výpovědi Jiřího Ganse nevyplývá, že by se obhájce jeho výpovědi zúčastnil s výjimkou výpovědi ze dne 26.10.1976, kdy k výslechu obviněného Ganse se dostavil obhájce JUDr. Kratochvíl. Dne 2.12.1976 byl Jiří Gans upozorněn na přísnější právní kvalifikaci jeho jednání podle § 105 odst. 1, odst. 3 písm. d) tr. zák. a na vyšší sankci, tehdy se opět výslovně vzdal stížnosti, k čemuž dále uvedl, že je pravdou, že se v lednu 1976 od Milana Kortuse dozvěděl skutečnosti o určitém vojenském objektu. V závěru této výpovědi Jiří Gans toliko požádal o zprostředkování návštěvy obhájce JUDr. Zlatníka za účelem projednání osobních záležitostí. V souvislosti s předáním trestní věci Jiřího Ganse do Prahy dne 4.10.1976 vyšetřovatel Havel sděluje JUDr. Karlu Šimkovi, že věc byla předána SV StB Praha. Pokud jde o vlastní přípis stran předání uvedené věci do Prahy ze dne 1.10.1976, ten je podepsán nejprve vyšetřovatelem Havlem, dále vyšetřovatelem Peškem.

Obviněný Jiří Pešek, jak v přípravném řízení, tak i v hlavním líčení popřel, že by se dopustil žalovaného jednání. Poukázal na to, že v roce 1970 byl nejprve vyslán na výpomoc a poté přijat na odbor vyšetřování StB České Budějovice, který zpracovával případy emigrantů, v oblasti trestního práva nebyl nijak proškolen, v té době prováděl šetření ohledně paragrafů 102 a 109 trestního zákona. K průběhu šetření věci Jiřího Ganse vypověděl, že vedoucím jejich teamu byl vyšetřovatel Havel, který byl starším a zkušenějším vyšetřovatelem, který vše připravoval, včetně otázek pro obviněného. Dále poukázal na to, že vyšetřovatel Havel byl u všech výslechů Jiřího Ganse, tyto výslechy také řídil, přičemž všechno co ve věci dělali museli mít v konceptu, který předkládali náčelníkovi odboru vyšetřování StB. Byl stanoven plán vyšetřování, který dozorovala Správa vyšetřování StB Praha, každý protokol se nosil krajskému

prokurátorovi, který vykonával ve věci dozor - JUDr. Pilný - z toho důvodu, že neplnili předpoklady, byl jim případ odejmut a předán Praze. Ohledně zajištění obhajoby vypověděl, že to měl na starost vedoucí teamu, jeho jméno si již nepamatuje, obhájce byl zajišťován buď obsílkou nebo telefonicky, o tom se pořídil úřední záznam a ten se zakládal do stejnopisu. Zdůraznil, že je přesvědčen, že obhájce byl o procesních úkonech vyrozumíván a pouze se nedostavuje. U hlavního líčení dále Jiří Pešek uvedl, že vedoucím vyšetřování byl vyšetřovatel Havel, u něhož se měl něco přiučit, on sám pracoval na odboru vyšetřování, kde řešil případy pokusů a opuštění republiky, zkušenější vyšetřovatelé dělali závažnější případy, za celou dobu svého působení na odboru vyšetřování se nedostal k podobnému případu, jako byl případ Ganse. Termíny výslechů a otázky zpracovával vyšetřovatel Havel, on sám při výslechu žádné otázky nedával, opět zdůraznil, že naprosto u všech výslechů byl přítomen Havel, a to i v těch případech, kdy Havel není na protokole podepsán, u výslechů byla dále přítomna zapisovatelka a dále nejméně dva operativní pracovníci, pokud jde o četnost výslechů, o tom on nerozhodoval. Dozorující prokurátor JUDr. Pavel Pilný mu nic nevytýkal. Dále uvedl, že při vyšetřování uvedené věci existoval také jejich pracovní spis, který pak byl společně s danou věcí vzat do Prahy, v tomto spisu byly všechny přípravy k výslechům, zápisy o výpovědích, kdy výslech těch osob nebyl realizován, měly by tam být také zápisy, kdo a jak kontaktoval advokáta, do trestního spisu se doklady ohledně kontaktu s advokátem nedávaly. K výslechu Jiřího Ganse uvedl, že Gans vypovídal velmi spontánně, tak jako kdyby s Havlem byli kamarádi, Gans začal sám od sebe při prověřování té první věci hovořit o americkém velvyslanectví a také z toho byla nakonec velká aféra. Nepamatuje se, že by Gans v průběhu některého z výslechů se chtěl poradit s obhájcem, že by požadoval jeho přítomnost apod., ze strany obhájců tehdy také nebyly vzneseny žádné námitky proti průběhu vyšetřování té věci.

Svědék JUDr. Josef Krupauer uvedl, že mu není nic známo o tom, že by zajišťoval obhajobu Jiřího Ganse, nevzpomíná si na jeho trestní věc, ani na to, že by byl přítomen u jakéhokoli procesního úkonu v souvislosti s trestním řízením proti J. Gansovi, pokud by byl přítomen nějakému výslechu, musel by být na protokolu jeho podpis.

Svědék JUDr. Karel Šimek vypověděl, že na případ Jiřího Ganse si vzpomíná v tom smyslu, že byl přítomen výslechu v přípravném řízení, že věc byla dána mimo České Budějovice a on byl obhajoby zproštěn. Vzpomíná si, že Ganse viděl jednou v průběhu vyšetřování, neví, zda to bylo při výslechu nebo jestli ho navštívil, asi ve věznici.

Svědék JUDr. Libor Zlatník uvedl zejména to, že Jiřího Ganse jako jeho obhájce jej navštívil ve Věznici Praha - Ruzyně, asi 2x nebo 3x s ním hovořil bez účasti dalších osob, zúčastnil se také hlavního líčení v jeho trestní věci, nepamatuje se na to, zda v

dané věci byl vyšetřovatelem vyrozumíván o konání procesních úkonů, byl přítomen seznámení Ganse s výsledky vyšetřování, J. Gans svoji trestnou činnost nepopíral.

Svědék Milan Kortus, jenž byl odsouzen společně s Jiřím Gansem vypověděl, že podle jeho názoru se jednalo o vykonstruovaný případ, kdy tehdejšímu režimu se Jiří Ganse nelíbil, protože se zajímal o moderní západní hudbu. Sám jako obviněný byl tehdy vyslýchán vícekrát, byl dotazován stále na jedno a to samé, opakované výslechy pociťoval jako psychický nátlak, fyzického násilí použito nebylo. Došlo mu, že Jiřího Ganse chtějí zničit. Jezdilo za ním více vyšetřovatelů, poslední z nich byl Tita, ohledně obhajoby uvedl, že byl poučen o tom, že si má zvolit obhájce, v opačném případě, že mu bude ustanoven, domnívá se, že obhájce mu byl ustanoven až před ukončením vyšetřování, a to proto, že ho do té doby neviděl, neví, zda se obhájce neúčastnil vyšetřovacích úkonů, z toho důvodu, že mu nebyl ustanoven nebo, že se prostě nedostavoval. U hlavního líčení dodal, že si už nepamatuje, že by jej v té věci vyslýchal obžalovaný Pešek. S Jiřím Gansem se od toho procesu už neviděl, žádný kontakt s ním neměl, ví o tom, že asi po deseti letech výkonu trestu byl Gans propuštěn, zřejmě v době, kdy už věděli, že je na tom zdravotně špatně.

Svědék Petr Čtvrtník vypověděl, že byl jedním ze spoluobviněných Jiřího Ganse, ohledně něhož věděl, že jeho případ je vykonstruovaný, protože trestné činy, ze kterých byl obviněn by podle jeho názoru nikdy neudělal. On sám byl vyslýchán vyšetřovateli v Českých Budějovicích, při výsleších nebylo používáno fyzické násilí, jediné od Tita dostal při jednom výslechu dvě facky, psychický nátlak byl používán, když za ním neustále jezdili do práce, odváželi jej k výslechu a vyhrožovali mu vazbou. S Gansem se pak setkal, poté co byl propuštěn v nemocnici, byl na tom zdravotně moc špatně, ptal se ho na jeho proces, ale on o tom nechtěl mluvit. U hlavního líčení dále vypověděl, že se setkal s Gansem, poté co byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody a telefonoval mu, aby ho navštívil v nemocnici, o procesu s ním nechtěl mluvit, z průběhu toho procesu mu žádná fakta nesdělil. K dotazu, zda Jiří Gans cítil nějakou křivdu, svědek uvedl, že tehdy už mu bylo všechno jedno, s ohledem na jeho zdravotní stav.

Svědčyně Marie Antošová vypověděla, že v roce 1976 pracovala u Správy StB při KS SNB v Českých Budějovicích jako administrativní pracovnice, na trestní věc Jiřího Ganse si vůbec nevzpomíná. Pokud jde o vyšetřovatele vzpomíná si pouze na Miroslava Havla, na Jiřího Peška si vůbec nevzpomíná. Svědkyně Alena Dvořáková, která byla u stejné složky rovněž zaměstnána, uvedla, že se nikdy neúčastnila výslechů Jiřího Ganse.

Svědék JUDr. Ivan Slivka vypověděl, že v roce 1976 byl náměstkem Krajského prokurátora v Českých Budějovicích pro